

Uniwersytetu we Lwowie. Tematem jego wystąpienia była polityka rodzinna na Ukrainie. Prof. J. Podlisnyj ukazał dynamikę zmian ustawodawstwa dotyczącego małżeństwa i rodziny na Ukrainie w perspektywie historycznej. Omawiając obecną sytuację, zauważył postępujące przemiany obyczajowe i kulturowe, które wyrażają się m.in. w zwiększającej się ilości rozwodów czy w swoistym buncie młodego pokolenia przeciwko małżeństwu.

Ostatnie wystąpienie zaprezentował redaktor Bartosz Marczuk, współtwórca rządowego programu polityki rodzinnej, powstałego w 2007 r., ministra pracy i polityki społecznej, ekspert Instytutu Sobieskiego, zajmujący się polityką społeczną, oraz dyrektor Działu Kraj Dziennika Gazety Prawnej. Na początku swojej wypowiedzi stwierdził on, iż w polskiej polityce rodzinnej istnieje pilna potrzeba rewolucyjnych zmian na rzecz rozwiązań społecznych i prawnych bardziej przyjaznych rodzinie, która nie może ograniczyć się do drobnych korekt ustawodawczych. Autor ten uważa, że poprawa sytuacji w kraju zależy od prorodzinnej polityki rządu. Wskazał na liczne zaniechania w tej dziedzinie, co w konsekwencji jest szkodliwe zarówno dla rodzin, jak i dla rynku pracy czy gospodarki. Red. Marczuk widzi konieczność rozwiązań systemowych w polityce rodzinnej i wcielenia w życie wielu konkretnych działań, wśród których wymienił m.in. ustawę żłobkową. Jak podkreślił, istnieje także pilna potrzeba długofalowej polityki i spójnej wizji, opartej na eksperckich wskazaniach, a także cierpliwości w ich realizacji.

Konferencja zakończyła się panelem dyskusyjnym z udziałem prelegentów i licznie przybyłych uczestników.

Ks. Jerzy Koperek
Ks. Włodzimierz Wieczorek
Katedra Życia Społecznego Rodziny KUL

SPRAWOZDANIE Z I MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
Z CYKLU HOMO HOMINI
PT. „STREETWORKING – NOWE WYZWANIA
PRZED PRACĄ SOCJALNĄ”
KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II
26 LUTEGO 2012 ROKU

Praca socjalna stanowi stosunkowo nowy kierunek studiów, aktywowany w roku akademickim 2010/2011 w Instytucie Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej (do niedawna – Instytucie Nauk o Rodzinie) Wydziału Teologii KUL. Kierunek ten „przyciąga” wielu młodych ludzi, którzy swoje plany zawodowe wiążą z niesieniem

pomocy ludziom mającym trudności w radzeniu sobie z wyzwaniami codziennego życia. Z uwagi na dynamiczny rozwój kierunku pracownicy Instytutu próbują wspólnie ze studentami podejmować różne inicjatywy promujące wykonywany w przyszłości przez studentów zawód.

Jedną z takich inicjatyw była organizacja pierwszej konferencji poświęconej pracy socjalnej w Instytucie Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej KUL. Konferencja, zatytułowana „Streetworking – nowe wyzwania przed pracą socjalną”, odbyła się w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II dnia 26 lutego 2012 r. i miała charakter międzynarodowy. Jej organizacja była efektem zaangażowania pracowników Instytutu – Katedry Życia Społecznego Rodziny oraz Katedry Zdrowia Publicznego, pod kierownictwem naukowym ks. dr. Jarosława Jęczenia, dyrektora Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej. W organizację bardzo aktywnie zaangażowali się także studenci Instytutu. Konferencja została objęta patronatem honorowym przez Prezydenta Miasta Lublin Krzysztofa Żuka oraz Marszałka Województwa Lubelskiego Krzysztofa Hetmana. Patronat medialny nad konferencją objęły: Radio Lublin, Radio eR, TVP Lublin, „Dziennik Wschodni” i „Kurier Lubelski”. Współorganizatorem konferencji było Stowarzyszenie „Rodzina” z Puław.

Konferencji przyświecał cel skupienia w jednym miejscu przedstawicieli różnych środowisk zajmujących się pracą socjalną. Organizatorzy chcieli przybliżyć uczestnikom zawód pracownika socjalnego – to jak jest on realizowany w innych krajach (Ukraina, Niemcy), formy jego organizacji, regulacji politycznych i instytucjonalnych. W tym kontekście zaprezentowany został także kierunek studiów Praca socjalna, który można podjąć na KUL; omówiono także kwalifikacje i kompetencje absolwenta tego kierunku do wykonywania zawodu pracownika socjalnego.

Głównym zagadnieniem organizowanej na KUL konferencji był streetworking. Do jego omówienia zostali zaproszeni specjaliści praktycy pracujący w Stowarzyszeniu Po MOC w Katowicach.

Konferencję otworzył, witając gości, dyrektor Instytutu Nauk o Rodzinie – ks. dr Jarosław Jęczeń, zaznaczając szczególną aktualność podjętej problematyki i jej znaczenie we współczesnych realiach. Następnie odczytany został list Marszałka Województwa Lubelskiego, skierowany do organizatorów i uczestników konferencji.

Pierwszą sesję konferencji: „Streetworking na tle tradycyjnych form pracy socjalnej w Europie” rozpoczął ks. prof. Jerzy Koperek (KUL). Tematem jego wykładu były „Standardy w kształceniu do pracy socjalnej w Europie”. Ksiądz Profesor zaprezentował proces kształtowania standardów kształcenia w Europie dla pracy socjalnej, nawiązując do Deklaracji Bolońskiej z 1999 r., dzięki której powstał plan ujednoczenia szkolnictwa wyższego w Europie. Pierwszym impulsem do tworzenia europejskich standardów kształcenia do pracy socjalnej był Międzynarodowy Kongres Pracy Socjalnej, który odbył się w Paryżu w 1928 r. Zgromadził on przedstawicieli różnych szkół i środowisk naukowych zajmujących się zagadnieniami pracy socjalnej i profesjonalnej edukacji, dał też początek istnieniu organizacji IASSW (Międzynarodowemu Stowarzyszeniu Szkół Pracy Socjalnej). Ksiądz Profesor zaprezentował też regulacje dotyczące kształcenia w różnych krajach, a także przybliżył europejskie programy współpracy w obszarze kształcenia do pracy socjalnej.

Temat ten kontynuowała była mgr Agnieszka Kulma, pedagog socjalny z Katolickiego Uniwersytetu Eichstätt-Ingolstadt, która omówiła zagadnienie „Strategie działania w obszarze pracy socjalnej w Niemczech”. W swoim wykładzie przybliżyła cele stojące przez streetworkingiem oraz poszczególne zadania realizowane w jego ramach. Omówiła też główne zasady obowiązujące w pracy streetworkera. Kolejnym punktem było zaprezentowanie działań streetworkerskich realizowanych w Ingolstadt. Działania te są skierowane przede wszystkim do dorastającej młodzieży (m.in. projekt „Sport północny”). Autorka wykładu wskazała na kolejne wyzwania stojące przed pracownikiem socjalnym, odnosząc się do pedagogiki krytycznej (opracowanej na podstawie teorii krytycznej szkoły frankfurckiej).

Prezentacja działań streetworkera w odmiennym kontekście społecznym i kulturowym – na Ukrainie – była celem wystąpienia prof. Nadiyi Hapon (Narodowy Uniwersytet Iwana Franki we Lwowie). Referat prof. Hapon „Osiągnięcia i problemy profesjonalnej działalności «streetworkera» w ramach opieki społecznej na Ukrainie” został wygłoszony w zastępstwie przez mgr Julię Sak. Profesor Hapon opisała szczegółowo inicjatywy podejmowane na Ukrainie, dotyczące w dużej mierze osób bezdomnych. Jedną z nich jest wydawanie przez osoby bezdomne gazety ulicznej „Prosto neba”. Miłym akcentem konferencji był fakt, iż brała w niej udział także Maryana Sokha – główny redaktor tej gazety, która została zaproszona do podzielenia się swoimi doświadczeniami pracy z bezdomnymi.

Sytuację zawodową pracownika socjalnego na Lubelszczyźnie omówiła natomiast mgr Małgorzata Mądry, zastępca dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie. Zaprezentowała ona wyniki analiz przeprowadzonych w latach 2010-2011, dotyczących następujących zagadnień: stan zatrudnienia pracowników socjalnych a potrzeby środowiska, przygotowanie do wykonywania zawodu i podnoszenie kwalifikacji zawodowych, stosowanie aktywizujących form pracy z podopiecznym, zainteresowanie środowiskowymi metodami pracy socjalnej – nowe role pracownika socjalnego. Zwróciła też uwagę na dalsze wyzwania stojące przed zawodem pracownika socjalnego, mające na celu podniesienie jego efektywności.

Pierwszą sesję konferencji zakończył referat pt. „Współczesna rodzina w Polsce – wyzwania pracy socjalnej”. Jego autorka, prof. Zofia Kawczyńska-Butrym (UMCS), omówiła czynniki przyczyniające się do konieczności interweniowania pracownika socjalnego w życie rodziny. Głównym punktem jej rozważań był problem równowagi i braku równowagi między obciążeniami, jakich doświadcza rodzina, a jej potencjałem, zasobami i kapitałem osobowym.

Po przerwie odbyła się dyskusja na temat „Streetworking – perspektywy rozwoju”, w której udział wzięli uczestnicy pierwszej sesji, a także zaproszona do dyskusji Lidia Węsierska – przedstawiciel Fundacji Pomocy Wzajemnej „Barka” z Poznania, Justyna Orłowska – przedstawiciel Centrum Wolontariatu w Lublinie oraz redaktor pisma „Prosto neba” z Ukrainy – Maryana Sokha.

Sesję drugą konferencji pt. „Miejsce streetworkera w obszarze pracy socjalnej”, moderowaną przez Annę Andrzejewską-Cioch, rozpoczął wykład ks. prof. Mirosława Kalinowskiego (KUL) („Innowacyjne podejście w pracy z osobami wykluczonymi społecznie”). Książd Profesor oparł swoje wystąpienie na teorii zachowania zasobów Stevana Hobfolla, której jednym z istotnych założeń jest przekonanie, że spójne

zarządzanie własnym życiem wynika z odpowiedniego dopasowania zasobów do wymogów otoczenia. Posiadanie adekwatnych zasobów jest podstawowym czynnikiem sprzyjającym efektywnej pracy z osobami wykluczonymi społecznie, co jest szczególnie ważne w przypadku pracowników socjalnych, najczęściej pracujących w takich właśnie środowiskach.

Kolejnym zagadnieniem podjętym podczas drugiej sesji było wykorzystywanie streetworkingu w pracy wolontariusza; omówiła je dr Katarzyna Braun (KUL) w swoim wystąpieniu pt. „Wolontariat a streetworking”.

Interesujące spojrzenie na współczesne metody pracy socjalnej zaprezentował ks. dr Jarosław Jęczeń (KUL), podejmując problem „Nowe technologie komunikacyjne w pracy socjalnej”. Poddał on dyskusji problem przestrzeni medialnej – jako zagrożenia lub wyzwania dla współczesnego człowieka. Nie demonizując mediów, których nie da się wyeliminować z życia, ujął je w kategoriach środka komunikacyjnego, z którego człowiek musi nauczyć się odpowiednio korzystać. W takiej sytuacji przestrzeń medialna może służyć także jako nowa droga docierania do osób potrzebujących pomocy.

Drugą sesję konferencji zakończył wykład pt. „Profesjonalny Streetworking” s. Anny Bałchan ze Stowarzyszenia „Po MOC” dla kobiet i dzieci im. Marii Niepokalanej z Katowic. Siostra Anna, sama będąc streetworkerem, a także autorem „Przewodnika Streetworkera”, podzieliła się z uczestnikami konferencji bogatym doświadczeniem swojej pracy, ale także przybliżyła główne zasady pracy streetworkera. Wykład wzbudził duże zainteresowanie szczególnie studentów, co wynikało m.in. z faktu przytaczania przez s. Annę wielu przykładów z życia.

Konferencję podsumował dyrektor Instytutu Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej – ks. dr Jarosław Jęczeń, wyrażając nadzieję na kontynuowanie rozpoczętej inicjatywy w postaci kolejnych działań Instytutu dotyczących pracy socjalnej i streetworkingu. Zaplanowane zostało wydanie publikacji pokonferencyjnej¹, obejmującej teksty referatów przedstawionych w czasie konferencji, a także inne teksty poświęcone pracy socjalnej i streetworkingowi. Na jesień 2012 r. została także zapowiedziana druga z cyklu konferencja poświęcona problematyce streetworkingu.

Bernadeta Lelonek-Kuleta
Katedra Zdrowia Publicznego KUL

¹ Publikacja ta już się ukazała (*Streetworking. Nowe wyzwania przed pracą socjalną*, red. J. Jęczeń, B. Lelonek-Kuleta, t. I z cyklu Homo Homini, Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu 2012).